Nr.133091415

S P R I E D U M S

Rīgā, 2016.gada 22.aprīlī

Rīgas rajona tiesa, tiesnese I.Ādamsone-Struža, rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/, personas kods /personas kods/ (turpmāk-Sūdzības iesniedzējs), sūdzību par Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk-Iestāde) 2015.gada 1.decembra lēmumu Nr.22.11-1/814 (turpmāk-Lēmums).

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas rajona tiesā 2015.gada 21.decembrī saņemta Sūdzības iesniedzēja sūdzība par Iestādes Lēmuma atcelšanu. Ar Rīgas rajona tiesas 2015.gada 29.decembra lēmumu sūdzība pieņemta un ierosināta administratīvā lieta.

[2] 2015.gada 17.jūlijā Iestādes inspektore I.Grīnberga sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu NK Nr.025083 par to, ka /pers. A/ nav izpildījis VID amatpersonu izvirzītās prasības un dotos norādījumus, kā AS "/nosaukums A/" amatpersona nav iesniedzis pieprasīto informāciju par 2015.gada janvārī, februārī, martā veiktajiem darījumiem ar AS "/nosaukums B/" (lietas 30.-31.lapa). Ir pārkāpts likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 5.punkts, 15.panta pirmās daļas 11.punkts un $32.^{2}$ panta pirmā daļa. /pers. A/ izdarījis administratīvo pārkāpumu, par kuru atbildība paredzēta LAPK $159.^{9}$ panta pirmajā daļā.

VID Nodokļu kontroles pārvalde 2015.gada 27.jūnijā AS "/nosaukums A/" valdes loceklim /pers. A/ uz deklarēto adresi /adrese A/ nosūtīja ierakstītu vēstuli Nr.23.13/96952 "Par administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu", kurā informēja, ka 2015.gada 17.jūlijā VID Talejas ielā 1, Rīgā, plkst.10.00 tiks sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk-LAPK) $159.^{9}$ panta pirmās daļas un brīdināja, ka saskaņā ar LAPK $248.^{1}$ pantu, /pers. A/ neierašanās gadījumā protokols tiks sastādīts bez viņa klātbūtnes. 2015.gada 17.jūlijā /pers. A/ VID neieradās. Tādējādi protokols sastādīts bez /pers. A/ klātbūtnes.

Ar Iestādes Nodokļu kontroles pārvaldes Lielo nodokļu maksātāju pirmās audita daļas vadītāja p.i. /pers. H/ 2015.gada 31.jūlija lēmumu NK Nr. 025083 Sūdzības iesniedzējam par minēto pārkāpumu uzlikts naudas sods 500 EUR, atņemot tiesības ieņemt personālsabiedrības lietveža, personālsabiedrību pārstāvēt tiesīgā biedra, kapitālsabiedrības valdes locekļa, kapitālsabiedrības padomes locekļa, prokūrista, parastā komercpilnvarnieka, pārstāvja filiālē, komercsabiedrības likvidatora, sabiedrības kontroliera, revidenta amatus uz vienu gadu (lietas 25.-27.lapa).

[3] Nepiekrītot Lēmumam, Sūdzības iesniedzējs to apstrīdēja Iestādē (lietas 22.-24.lapa).

[4] Iestāde Lēmumu atstāja negrozītu daļā par Sūdzības iesniedzējam uzlikto naudas sodu 500 EUR, bet **atcēla daļā** par Sūdzības iesniedzējam piemēroto papildsodu – atņemt tiesības ieņemt notiktus amatus komercsabiedrībās uz vienu gadu, turpmāk norādīto iemeslu dēļ (lietas 14.-18.lapa).

[4.1] Sūdzības iesniedzējs iesniedza sūdzību VID ģenerāldirektorei, kurā norāda, ka AS „/nosaukums A/" un /pers. A/ nav izvairījies no informācijas sniegšanas VID, nav liedzis VID saņemt interesējošo informāciju.

Sūdzības iesniedzējs norāda, ka 2015.gada 25.jūnijā, atbildot uz pieprasījumu Nr.23.13/93238, VID tika informēts, ka VID ar visiem dokumentiem var iepazīties un uzņēmuma pārstāvji var sniegt arī paskaidrojumus VID amatpersonām. Tika norādīts tālruņa numurs saziņai un veids, kādā informācija ir saņemama. AS „/nosaukums A/" pārstāvis esot rakstiski sniedzis atbildi uz VID brīdinājumu Nr.23.13/107882, norādot, ka nav šķēršļi VID saņemt informāciju un dokumentus, ka ir notikusi sazināšanās ar VID amatpersonām un VID ir iespēja iepazīties ar visiem interesējošiem dokumentiem.

Tāpat iesniedzējs paskaidro, ka VID tika norādīts, ka AS „/nosaukums A/" vēlas saņemt pamatojumu tam, kādēļ pieprasītā informācija netiek izprasīta no pārbaudāmā uzņēmuma AS "/nosaukums B/", jo iesniedzēja ieskatā tas ir AS " /nosaukums B/" pienākums sniegt informāciju VID. AS „/nosaukums A/" izpildot citu personu un VID pienākumus, būtu jātērē savi resursi, kas neesot adekvāti.

Iesniedzējs norāda, ka jāņem vērā, ka pieprasīto dokumentu apjoms ir liels un visi dokumenti ir nepieciešami VID, līdz ar to nodokļu maksātājs, pasargājot sevi no liekiem izdevumiem un vēloties izmantot tiesības sniegt detalizētu informāciju, ?icina VID amatpersonas iepazīties ar visiem dokumentiem.

VID neesot ņēmis vērā faktu, ka iesniedzējs sniedzis atbildes uz pieprasījumiem un sniedzis informāciju arī saistībā ar citiem uzņēmumiem.

Vienlaikus iesniedzējs norāda, ka piemērotais naudas sods Eur 500,00 un papildsods tiesību atņemšana ieņemt noteiktus amatus uz vienu gadu, ir nesamērīgs un neatbilst Administratīvā procesa likumā ietvertajam samērīguma principam.

[4.2] Veicot lietā esošo materiālu analīzi, Iestādes ģenerāldirektore secina sekojošo.

Pārsūdzētais VID Nodokļu kontroles pārvaldes Lielo nodokļu maksātāju pirmās audita daļas vadītāja p.i. /pers. H/ 2015.gada. 31.jūlija lēmums NK Nr.025083 daļā par papildsoda (tiesību atņemšana ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībās) piemērošanu ir atceļams.

No lietas materiāliem izriet, ka VID Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietniece /pers. K/, pamatojoties uz likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta pirmās daļas 5.punktu un 6.pantu, likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15.panta 5.punktu un 11.punktu, 2015.gada 16.jūnijā nosūtīja AS "/nosaukums A/" vēstuli (ievietota EDS 16.06.2015.) Nr.23.13/93238 "Par iesnieguma izskatīšanu informācijas sniegšanu", kurā atkārtoti lūdza līdz 2015.gada 26.jūnijam sniegt informāciju par AS "/nosaukums A/" darījumiem ar AS "/nosaukums B/" laika periodā no 2015.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.martam.

[4.3] VID vēstulē uzņēmums tika informēts, ka LAPK 159.^{9} panta pirmajā daļā fiziskajām personām vai valdes loceklim ir paredzēta atbildība par nodokļu administrēšanai un kontrolei nepieciešamās pieprasītās informācijas neiesniegšanu nodokļu administrācijai un, ja noteiktajā termiņā netiks sniegta nodokļu audita veikšanai pieprasītā informācija, VID Nodokļu kontroles pārvalde uzsāks lietvedību AS "/nosaukums A/" valdes locekļa administratīvā pārkāpuma lietā pēc LAPK 159.^{9} panta pirmās daļas.

2015.gada 26.jūnijā AS "/nosaukums A/" pieprasīto informāciju par 2015.gada janvārī, februārī, martā veiktajiem darījumiem ar AS /Nosaukums B/ VID Nodokļu kontroles pārvaldei neiesniedza.

Kā izriet no lietas materiāliem, uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu /pers. A/ neieradās, kā arī nav saņemts lūgums par lietas izskatīšanas atlikšanu. Līdz ar to saskaņā ar LAPK 271.panta ceturto daļu, kas nosaka, ka lietu bez lietas dalībnieku klātbūtnes drīkst izskatīt tikai tad, ja ir zināms, ka viņiem savlaicīgi paziņots par lietas izskatīšanas vietu un laiku, administratīvā pārkāpuma lieta tika izskatīta bez /pers. A/ klātbūtnes.

[4.4] Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 18.panta pirmās daļas 2.punktu viens no VID pienākumiem ir kontrolēt nodokļu, nodevu, kā arī citu valsts noteikto maksājumu aprēķināšanas un maksāšanas pareizību.

Likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 6.pantā noteikts, ka VID ierēdņu pieņemtie lēmumi, izvirzītās prasības un dotie norādījumi šajā likumā noteiktās kompetences ietvaros ir obligāti jāizpilda visām VID kontrolei pakļautajām juridiskajā un fiziskajām personām.

Saskaņā ar Komerclikuma 221.panta pirmo daļu valde ir sabiedrības izpildinstitūcija, kura vada un pārstāv sabiedrību. Civillikuma 1410.panta otrā daļa paredz, ka juridiskas personas taisa tiesiskos darījumus caur saviem likumīgiem pārstāvjiem. Tādējādi secināms, ka valdes loceklis ir juridiskas personas likumiskais pārstāvis, kas pārstāv sabiedrību tiesiskajās attiecībās.

Tādējādi AS "/nosaukums A/" valdes loceklim /pers. A/ bija pienākums iesniegt nodokļu administrācijai pieprasītos dokumentus VID norādītajā termiņā un pilnā apjomā, kas konkrētajā gadījumā nebija izdarīts.

Tādējādi secināms, ka, nenodrošinot AS "/nosaukums A/" grāmatvedības uzskaites un darījumus apliecinošu dokumentu (kas saistīti ar darījumiem ar AS "/nosaukums B/" laika periodā no 2015.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.martam) iesniegšanu VID un VID amatpersonas vēstulē noteiktajā termiņā, /pers. A/ nav rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks.

[4.6] Iesniedzējs sūdzībā norāda, ka VID tika informēts, ka VID ar visiem dokumentiem var iepazīties un uzņēmuma pārstāvji var sniegt arī paskaidrojumus VID amatpersonām, norādot tālruņa numuru saziņai un veidu, kādā informācija ir saņemama.

Tomēr saskaņā ar VID Nodokļu kontroles pārvaldes 2015.gada 6.jūlija AS "/nosaukums A/" vēstuli Nr.23.13/101586 "Par iesnieguma izskatīšanu un informācijas sniegšanu" VID amatpersonas, zvanot uz iesniedzēja norādīto tālruņa Nr.+/numurs/, sazināties ar AS "/nosaukums A/" amatpersonu vai pārstāvi un vienoties par dokumentu uzrādīšanu un kopēšanu līdz 2015.gada 16.jūnijam un arī pēc šī datuma neizdevās.

Tādējādi iesniedzēja arguments, ka VID ar interesējošiem dokumentiem var iepazīties komercsabiedrības telpās un komercsabiedrības pārstāvis tos var uzrādīt VID amatpersonām, vienlaicīgi sniedzot paskaidrojumus VID amatpersonām, neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem, jo VID amatpersonām zvanot uz iesniedzēja norādīto tālruņa Nr.+/numurs/, sazināties ar AS "/nosaukums A/" amatpersonu vai pārstāvi un vienoties par dokumentu uzrādīšanu un kopēšanu neizdevās.

[4.7] Argumentu, ka primāri AS "/nosaukums B/" ir pienākums sniegt pieprasīto informāciju VID, nevis AS "/nosaukums A/", noraida kā nepamatotu. Saskaņā ar vēstuli Nr.23.13/93238 "Par iesnieguma izskatīšanu un informācijas sniegšanu", AS "/nosaukums A/" VID Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietniece /pers. K/ lūdza līdz 2015.gad 26.jūnijam sniegt informāciju par AS "/nosaukums A/" darījumiem ar AS "/nosaukums B/" laika periodā no 2015.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.martam.

Lietā nepastāv strīds par to, ka AS "/nosaukums A/" ir veikusi darījumus ar AS "/nosaukums B/" laika periodā no 2015.gada l.janvāra līdz 2015.gada 31.martam.

Kaut arī no VID Nodokļu kontroles pārvaldes 2015.gada 4.jūnija vēstules Nr.23.13/86736 izriet, ka AS "/nosaukums A/" tika pieprasīta informācija, kas nepieciešama attiecībā uz kontroles pasākumu veikšanu AS "/nosaukums A/" darījuma partnerim – AS "/nosaukums B/", tomēr tas neatbrīvo AS "/nosaukums A/" no pienākuma sniegt VID pieprasīto informāciju.

Tādējādi saskaņā ar likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 6.pantu, likuma „ Par nodokļiem un nodevām" 32.^{2} panta pirmo daļu un 15.panta pirmās daļas 11.punktu AS "/nosaukums A/" bija jāsniedz ar vēstuli Nr.23.13/93238 "Par iesnieguma izskatīšanu un informācijas sniegšanu" pieprasītā informācija VID savlaicīgi un pilnā apjomā, turklāt neatkarīgi no tā, vai VID minēto informāciju ir vai nav pieprasījis un saņēmis no AS "/nosaukums B/".

[4.8] Vienlaikus Iestādes ģenerāldirektore norāda, ka saskaņā ar likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta pirmās daļas 5.punktu visiem

ierēdņiem, pildot dienesta pienākumus nodokļu administrēšanā, ir tiesības pieprasīt uzrādīt dokumentu oriģinālus un saņemt no komersantiem, iestādēm, organizācijām, pašvaldībām, finanšu iestādēm kredītiestādēm dokumentu atvasinājumus ar nodokli apliekamā objekta (ienākumu) uzskaitei un reģistrācijai vai nodokļu un nodevu pārbaudei, kā arī saņemt no fiziskajām personām nepieciešamās izziņas un dokumentu atvasinājumus, kas liecina par pārbaudāmās juridiskās vai fiziskās personas nodokļu saistībām un maksājumiem, mantu un ienākumiem, kā arī pieprasīt un saņemt attiecīgus paskaidrojumus.

Ar VID vēstuli Nr.23.13/93238 "Par iesnieguma izskatīšanu un informācijas sniegšanu" lūgts AS "/nosaukums A/" iesniegt pieprasīto dokumentu kopijas, kas noformētas atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.916 "Dokumentu izstrādāšanas kārtība" 5.nodaļas prasībām.

Ņemot vērā to, ka likumdevējs paredzējis VID amatpersonām, pildot pienākumus nodokļu administrēšanā, tiesības pieprasīt dokumentu atvasinājumus, tad konkrētajā gadījumā AS "/nosaukums A/" valdes loceklim /pers. A/ bija jānodrošina, lai VID tiktu savlaicīgi un pilnā apmērā iesniegti pieprasītie nepieciešamie dokumentu atvasinājumi - dokumentu kopijas.

Apstāklis, ka Sūdzības iesniedzējam ir atšķirīga izpratne par pieprasītās informācijas apjomu, kādu nepieciešams iesniegt VID nodokļu administrēšanai, nedod pamatu iesniedzējam neiesniegt VID pieprasīto informāciju.

Izskatāmajā sūdzībā iesniedzēja norādītais arguments, ka iesniedzējs sniedzis atbildes uz VID pieprasījumiem un sniedzis informāciju arī saistībā ar citiem uzņēmumiem, pats par sevi neatbrīvo iesniedzēju no administratīvās atbildības par LAPK 159.^{9} panta pirmajā daļā paredzēto pārkāpumu, jo VID netika savlaicīgi un pilnā apmērā iesniegta nepieciešamā pieprasītā informācija konkrētās administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros.

Attiecībā uz sūdzībā norādīto argumentu, ka VID pieprasījumā netika pieprasīti dokumenti, kuru AS "/nosaukums A/" izmantojusi nodokļu aprēķināšanai, paskaidro sekojošo.

Saskaņā ar AS "/nosaukums A/" VID iesniegto pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk-PVN) deklarāciju (aprēķinātais nodoklis par piegādātajām precēm un sniegtajiem pakalpojumiem) par pārskata periodu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.janvārim, AS "/nosaukums A/" veikusi darījumu ar AS "/nosaukums B/" Eur 18 515,29 apmērā (preču vai pakalpojumu vērtība bez PVN), aprēķinot PVN Eur 3 888,21 apmērā, attaisnojuma dokumenta veids – nodokļa rēķins, attaisnojuma dokumenta Nr.72780, attaisnojuma dokumenta datums – 2015.gada 12.janvāris.

Tādējādi nav pamatots un lietas faktiskajiem apstākļiem neatbilst sūdzībā norādītais arguments, ka VID pieprasījumā netika pieprasīti dokumenti, kurus AS "/nosaukums A/" izmantojusi nodokļu aprēķināšanai.

[4.9] Secina, ka konkrētajā gadījumā /pers. A/ rīcība, nesadarbojoties ar nodokļu administrāciju un savlaicīgi neiesniedzot pieprasītos dokumentus pārbaudes veikšanai, liedza VID amatpersonām iespēju pārbaudīt AS "/nosaukums A/" darījuma partnera, proti, AS "/nosaukums B/" veiktās saimnieciskās darbības likumību, normatīvo aktu prasību ievērošanu grāmatvedības kārtošanā, nodokļu aprēķināšanā un maksāšanā, tādējādi apdraudot valsts un sabiedrības intereses. Šādam pārkāpumam nav tikai formāls raksturs, jo tā sekas skar visu sabiedrību, kuras interesēs ir sagaidīt, ka valsts budžeta ieņēmumi tiek kontrolēti un šādā veidā tiek nodrošinātas sabiedrības intereses, ka valsts saņems tai pienākošos nodokļu maksājumus. Līdz ar to /pers. A/ izdarītais pārkāpums rada sekas, kas būtiski var aizskart valsts un sabiedrības kopējās intereses.

Ņemot vērā minēto, valsts budžeta intereses, kā arī to, ka /pers. A/ bija informēts par nodokļu administrācijas amatpersonu pieprasījumu iesniegt pārbaudei pieprasītos dokumentus, bet to savlaicīgi neizpildīja, kas liecina par vēlmi izvairīties no iespējamos nodokļu aprēķināšanas pārkāpumu atklāšanas, uzskata, ka uzliekot naudas Eur 500,00 apmērā par izdarīto administratīvo pārkāpumu, kas izpaužas kā nodokļu administrēšanai un kontrolei nepieciešamās pieprasītās informācijas nesniegšanu nodokļu administrācijai, var sasniegt LAPK 22.pantā noteikto administratīvi mērķi – audzināt pārkāpēju – /pers. A/ likumu ievērošanas garā un atturēt no pārkāpumu izdarīšanas.

Savukārt, ņemot vērā to, ka AS "/nosaukums A/" pieprasītos dokumentus VID iesniegusi 2015.gada 12.augustā, novēršot pārkāpuma kaitīgās sekas (tādējādi pastāvot LAPK 33.panta pirmās daļas 2.punktā minētajam apstāklim, kas mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu), tad VID Nodokļu kontroles pārvaldes Lielo nodokļu maksātāju pirmās audita daļas vadītāja p.i. /pers. H/ 2015.gada 31.jūlija lēmums NK Nr.025083 daļā par papildsoda (tiesību atņemšana ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībās) piemērošanu ir atceļams.

[5] Par Lēmumu Sūdzības iesniedzējs iesniedza sūdzību, lūdz to atcelt un izbeigt lietu turpmāk norādīto iemeslu dēļ (lietas 8.-10.lapa).

[5.1] Ne AS "/nosaukums A/", ne viņš – Sūdzības iesniedzējs, nav nekādā veidā izvairījušies no informācijas sniegšanas VID un nav arī lieguši VID saņemt to interesējošo informāciju. Minēto apliecina sekojoši fakti: 2015. gada 25. jūnijā, atbildot uz pieprasījumu Nr.23.13/93238, VID tika informēts, ka VID ar visiem dokumentiem var iepazīties un uzņēmuma pārstāvji var sniegt arī paskaidrojumus VID amatpersonām. Tika norādīts tālruņa numurs saziņai, tika norādīts, kādā veidā informācija ir saņemama.

VID tika norādīts, ka AS "/nosaukums A/" vēlas saņemt pamatojumu tam, kādēļ pieprasītā informācija netiek izprasīta no pārbaudāmā uzņēmuma AS "/nosaukums B/", jo primāri, tas ir AS "/nosaukums B/" pienākums sniegt informāciju VID. Savukārt AS "/nosaukums A/", izpildot citu personu un VID pienākumus, būtu jātērē savi resursi, kas nav adekvāti.

No iepriekš norādītajiem faktiem izriet, ka AS "/nosaukums A/" un viņš –Sūdzības iesniedzējs sadarbojušies ar VID un arī šobrīd ir gatavi sadarboties ar VID. Nekad VID nav bijusi liegta iespēja klātienē iepazīties ar dokumentiem un uzreiz saņemt detalizētus paskaidrojumus par katru dokumentu. Iepriekš norādītie fakti apstrīdētajā lēmumā nav pārbaudīti un nav analizēti. VID, piemēram, norādot, ka nav bijis iespējams sazināties ar AS "/nosaukums A/" valdes locekli vai pārstāvi, nenorāda faktus, kas to apliecinātu: nav norādīta konkrēta amatpersona, kas mēģināja sazināties ar AS "/nosaukums A/", nav norādīts, kad šī saziņa tika veikta.

[5.2] Jāņem vērā, ka pieprasīto dokumentu apjoms ir liels – ne visi dokumenti tiešām ir nepieciešami VID, tādēļ ir pilnīgi normāli, ja nodokļu

maksātājs, pasargājot sevi no liekiem izdevumiem un vēloties izmantot savas tiesības sniegt detalizētu informāciju, aicina VID amatpersonas iepazīties ar visiem dokumentiem. Jāņem vērā, ka likumdevējs, lietojot jēdzienu "sadarbošanās", kas no latviešu valodas viedokļa ir pušu savstarpēja sadarbība, kopīga rīcība konkrētu mērķu sasniegšanai, nevis situācija, kurā VID rīkojas ultimatīva formā un neizmanto iespēju ierasties uzņēmumā, lai iepazītos ar dokumentiem un saņemtu tieši tos dokumentus, kas nepieciešami VID funkciju īstenošanai, nevis pieprasītu nedefinētus un arī nevajadzīgus dokumentus.

To, ka konkrētajā gadījumā VID rīcībā bija nodokļu administrēšanas un kontroles veikšanai nepieciešamā informācija par AS "/nosaukums B/" apliecina apstrīdētā lēmuma 6.lpp. norādītais, ka AS "/nosaukums A/" bija jāiesniedz pieprasītā informācija "savlaicīgi un pilnā apjomā", turklāt neatkarīgi no tā, vai VID minēto informāciju ir vai nav saņēmis no AS "/nosaukums B/".

Tādējādi VID, Sūdzības iesniedzēja ieskatā, ir rīkojies patvaļīgi, jo informācijas pieprasīšana ir veikta nevis izvērtējot reālo nepieciešamību saņemt informāciju par darījumiem (piemēriem, tādiem, kurus VID apšauba), bet gan tikai izmantojot formālās tiesības pieprasīt informāciju. Lai arī likums "Par valsts ieņēmumu dienestu" un likums "Par nodokļiem un nodevām" uzliek nodokļu maksātājam pienākumu sniegt informāciju VID, šīs tiesības nedrīkst izmantot patvaļīgi, respektīvi nepastāvot objektīvam pamatam šo informāciju pieprasīt. Tiesiskuma princips administratīvajā procesā nosaka, ka iestādei publiskā vara jāīsteno atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim. "Proti, ne iestādei, ne tiesai nav tiesību izmantot savu publisko varu atrauti no mērķa, kura likumdevējs attiecīgo varu vispār piešķīris. " (Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Rīga, Tiesu namu aģentūra, 147.lpp). Konkrētajā gadījumā iestāde ir izmantojusi publisko varu nevis objektīvas nepieciešamības dēļ, bet gan tikai tādēļ, lai ietekmētu un iebiedētu nodokļu maksātāju, panākot pieprasījuma izpildi "par katru cenu" pat situācijā, kad pieprasītā informācija VID vispār nebūs nepieciešama.

Tā kā primārais pienākums iesniegt dokumentus VID ir pārbaudāmajam uzņēmumam, nav pamats šo cita nodokļu maksātāja pienākumu "pārnest" uz citu nodokļu maksātāju, liekot iesniegt tos pašus dokumentus, kas jau ir VID rīcībā.

[5.3] APK 159.^{9} pants paredz atbildību par nesadarbošanos ar VID- informācijas nesniegšanu, nevis par informācijas nesniegšanu tādā formā vai veidā, kā to ultimatīvi pieprasa iestāde. Tādējādi uzskata, ka konkrētajā gadījumā ne uzņēmums, ne arī viņš – Sūdzības iesniedzējs personiski nav pārkāpis APK 159.^{9} pantu vai citas tiesību normas, jo nav atteicies sadarboties ar VID un nav liedzis VID saņemt visu VID interesējošo informāciju.

VID nav ņēmis vērā faktu, ka ir sniedzis atbildes uz VID pieprasījumiem un sniedzis informāciju arī saistībā ar citiem uzņēmumiem. Tādējādi viena gadījuma "izraušana no konteksta" un faktu sagrozīšana lēmumā, nevar kalpot par pamatu saukšanai pie administratīvā atbildības par pārkāpumu, ko nav izdarījis.

Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 11.punkts attiecas uz pienākumu iesniegt dokumentus, kas izmantoti nodokļu aprēķināšanai. Pieprasījumā netika pieprasīti dokumenti, kurus AS "/nosaukums A/" izmantojusi nodokļu aprēķināšanai, bet gan informācija par darījumu partneri. Savukārt likuma "Par nodokļiem un nodevām" 32.^{2} norā ir ietverts formulējums, ka VID ir tiesības pieprasīt tādu informāciju, bez kuras nav iespējama vai ir apgrūtināta konkrētā vai cita nodokļu maksātāja budžetā iemaksājamās nodokļa summas vai pārmaksas summas noteikšana. Tieši šī iemesla dēļ AS "/nosaukums A/" arī lūdza VID pamatot savu pieprasījumu un informēt, vai tiešām VID nespēj veikt nodokļu kontroli AS "/nosaukums B/" un vai šos dokumentus nav bijis iespējams saņemt AS "RTS ?ALTIC".

[5.4] Piemērotais sods ir nesamērīgs un neatbilst Administratīvā procesa likumā ietvertajam samērīguma principam. APK 159.^{9} pants paredz, ka naudas sods ir nosakāms līdz Eur 700. Lēmumā nav ietverts nekāds pamatojums, kādēļ piemērots sods tieši Eur 500 EUR. Attiecībā uz ienākumiem, personību un citiem jautājumiem, kas būtu izvērtējami, pieņemot lēmumu par sodu, nekāds izvērtējams (konkrētas ziņas, fakti) vispār nav vērtēti. Piemērotais sods arī neatbilst samērīguma principam, jo soda piemēroši maksimālajai robežai konkrētajā gadījumā nav adekvāta.

LR Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr.SKA-59 ir norādījis: Vērtējot procesuālo tiesību normu pārkāpumus un to ietekmi uz procesa rezultātu, ir jānoskaidro vai šis pārkāpums varēja ietekmēt administratīvā akta saturu. Ja pārkāpums varēja to ietekmēt, tas uzskatāms par būtisku. Ja procesuālais pārkāpums ir tik nozīmīgs, ka varēja ietekmēt administratīvā akta saturu, tiesa šādu administratīvo aktu var atcelt, nevērtējot materiālo tiesību normu ievērošanu.

[5.5] Kā redzams no apstrīdētā lēmuma, tad tas pieņemts nevis likumā noteiktajā termiņā, bet gan pēc 5 mēnešiem. Šāds procesuāls pārkāpums liecina, ka procesuālā termiņa neievērošana varēja ietekmēt lēmumu (dažādi fakti sākotnējā lēmuma pieņemšanas brīdī un citi- apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī). Tādējādi /pers. Z/, pieņemot apstrīdēto lēmumu, iespējams, vadījusies no informācijas vai apstākļiem, kas radušies un pastāvējuši vēlāk, respektīvi, tie nav attiecināmi uz izskatāmo administratīvā pārkāpuma lietu.

[5.6] Uzskata, ka lēmums ir nepamatots, jo persona saukta pie administratīvā atbildības par darbību, kurā nav administratīvā pārkāpuma sastāva un par kurām likumdevējs nav paredzējis administratīvo atbildību. Tāpat lēmuma pieņemšanā ir pieļauti būtiski procesuālie pārkāpumi, kuru dēļ lēmums ir atceļams.

Motīvu daļa

[6] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka sūdzība nav pamatota un tādēļ noraidāma.

[7] Tiesa, pārbaudījusi Iestādes Lēmuma motivāciju, kas norādīta šā sprieduma [4.-4.9] punktā, atzīst, ka tā ir pareiza un pilnībā pietiekama.

Sūdzības iesniedzējs pamatoti saukts pie administratīvās atbildības par LAPK 159.^{9}panta pirmajā daļā minētā administratīvā pārkāpuma.

Administratīvā pārkāpuma protokols un Iestādes Lēmums pieņemts likumīgi un pamatoti. Lēmums atbilst LAPK noteikumiem, izdots ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus un materiālo tiesību normas, tādēļ tiesai nav pamata to atcelt.

LAPK 289.^{13}panta trešā daļa nosaka, ja tiesnesis, izskatot sūdzību, atzīst, ka iestādes lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā

pietiekams, viņš par sūdzību pieņemtā nolēmuma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas iestādes nolēmuma motivācijai. Šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams. Tiesa pievienojas VDI motivācijai un līdz ar to izvērstāku argumentu izklāstu šajā sakarā nenorāda.

[8] Par Sūdzības iesniedzēja norādītajiem argumentiem tiesa papildus norāda.

[9] LAPK 159.^{9}panta pirmā daļa noteic, ka, par nodokļu administrēšanai un kontrolei nepieciešamās pieprasītās informācijas nesniegšanu nodokļu administrācijai - uzliek naudas sodu fiziskajām personām vai valdes loceklim līdz septiņsimt euro, atņemot valdes loceklim tiesības ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībās vai bez tā.

No minētās normas izriet, ka administratīvā pārkāpuma subjekts var būt tikai fiziska persona vai valdes loceklis.

[10] Lietā nav strīda, ka AS "/nosaukums A/" valdes loceklis ir Sūdzības iesniedzējs /pers. A/.

[11] Tiesa atzīst, ka lietas materiālos esošie pierādījumi, kas izklāstīti Iestādes lēmumā, ir pietiekami, atzīstami par ticamiem un pieļaujamiem, lai secinātu, ka konkrētajā gadījumā ir konstatējams, ka Sūdzības iesniedzējs izdarījis administratīvo pārkāpumu, proti, nav izpildījis VID amatpersonu izvirzītās prasības un norādījumus – kā AS "/nosaukums A/" valdes loceklis nav iesniedzis pieprasīto informāciju par 2015.gada janvārī, februārī, martā veiktajiem darījumiem ar AS "/nosaukums B/" , tādējādi izdarot LAPK 159.^{9} panta pirmajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

Tiesa atzīst, ka lēmumā pilnīgi un vispusīgi izvērtēti visi lietā esošie pierādījumi, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu atbilstoši LAPK prasībām. Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi iestādes lēmuma pamatojumu kopsakarā ar sūdzībā ietvertiem argumentiem, tiesa atzīst, ka iestādes konstatētie faktiskie un tiesiskie apstākļi, uz tiem balstītie secinājumi ir pareizi.

[12] Sūdzības iesniedzējs norāda, ka VID, piemēram, norādot, ka nav bijis iespējams sazināties ar AS "/nosaukums A/" valdes locekli vai pārstāvi, nenorāda faktus, kas to apliecinātu: nav norādīta konkrēta amatpersona, kas mēģināja sazināties ar AS "/nosaukums A/", nav norādīts, kad šī saziņa tika veikta.

No lietas materiālos esošā VID Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieces /pers. K/ paziņojuma par iesnieguma izskatīšanu un informācijas sniegšanu redzams, ka VID amatpersonām, zvanot uz /pers. A/ norādīto tālruni, sazināties ar AS "/nosaukums A/" amatpersonu vai pārstāvi un vienoties par dokumentu uzrādīšanu un kopēšanu līdz 2016.gada 16.jūnijam un arī pēc šī datuma neizdevās.

Lai gan iepriekš minētajā paziņojumā nav norādīts tieši, kuras amatpersonas mēģināja sazināties zvanot uz /pers. A/ norādīto tālruni un nav norādīti konkrētas zvanīšanas dienas, tiesai nav pamata apšaubīt paziņojumā norādīto, jo nesaskata pamatu tam, lai VID sniegtu nepatiesu informāciju par lietas faktiskajiem apstākļiem.

[13] No lietas materiāliem redzams, ka Iestādes Nodokļu pārvalde 2015.gada 4.jūnijā elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS) nosūtīja SIA "/nosaukums A/" pieprasījumu Nr.23.13/86736 par informācijas sniegšanu ar lūgumu līdz 2015.gada 11.jūnijam sniegt informāciju par AS "/nosaukums A/" darījumiem ar AS "/nosaukums B/" laika periodā no 2015.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.martam.
Informācija nepieciešama, lai veiktu kontroles pasākumus uzņēmuma darījuma partnerim (lietas 40.lapa).

Pamatojoties uz likuma "Par nodokļiem un nodevām" 7.2 pantu Valsts ieņēmumu dienests izdoto administratīvo aktu (arī nelabvēlīgu administratīvo aktu) un citus lēmumus, dokumentus un informāciju nodokļu maksātājam, kurš ir Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmas lietotājs, paziņo, izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmu, vienlaikus par to nosūtot informāciju uz nodokļu maksātāja elektroniskās deklarēšanas sistēmā norādīto elektroniskā pasta adresi.

Lietā nav strīda, ka VID 2015.gada 16.jūnijā elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS) nosūtīja AS "/nosaukums A/" pieprasījumu Nr.23.13/93238, kurā atkārtoti lūdza līdz 2015.gada 26.jūnijam iesniegt līgumu, pakalpojumu un/vai preču izcelsmi pamatojošus dokumentus, grāmatvedības reģistrus, nodokļu rēķinus, samaksas dokumentus, kas saistīti ar darījumiem ar AS "/nosaukums B/" laika periodā no 2015.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.marta (lietas 36.-37.lapa).

No lietas materiāliem redzams, ka AS "/nosaukums A/" 2015.gada 26.jūnijā ir sniedzis atbildi uz VID pieprasījumu par informācijas sniegšanu, norādot, ka ar VID interesējošiem dokumentiem VID amatpersonas var iepazīties uzņēmuma telpās. Līdz iepriekš saskaņot ierašanās laiku pa tālruni +/numurs/ (lietas 35.lapa).

Kā noteikts likuma „Par nodokļiem un nodevām" 7.2.panta otrajā daļā, Valsts ieņēmumu dienesta izdotais administratīvais akts (arī nelabvēlīgs administratīvais akts) un citi lēmumi, dokumenti un informācija nodokļu maksātājam uzskatāma par paziņotu otrajā darba dienā pēc tās ievietošanas Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā.

Kā izriet no AS "/nosaukums A/" atbildes, tad VID 2015.gada 16.jūnijā nosūtīto pieprasījumu AS "/nosaukums A/" saņēma 2015.gada 17.jūnijā un tikai 2015.gada 26.jūnijā, tas ir dienā, līdz kurai bija jāiesniedz VID pieprasītie dokumenti, atkārtoti norādīja, ka VID interesējošiem dokumentiem VID amatpersonas var iepazīties uzņēmuma telpās. Līdz iepriekš saskaņot ierašanās laiku pa tālruni +/numurs/.

Sūdzības iesniedzējs savā sūdzībā norāda uz to, ka likumdevējs, lietojot jēdzienu "sadarbošanās", kas no latviešu valodas viedokļa ir pušu savstarpēja sadarbība, kopīga rīcība konkrētu mērķu sasniegšanai, nevis situācija, kurā VID rīkojas ultimatīva formā un neizmanto iespēju ierasties uzņēmumā, lai iepazītos ar dokumentiem un saņemtu tieši tos dokumentus, kas nepieciešami VID funkciju īstenošanai, nevis pieprasītu nedefinētus un arī nevajadzīgus dokumentus.

Tiesa, iepazīstoties ar lietas materiāliem, konstatē to, ka tieši pats Sūdzības iesniedzējs nav sadarbojies ar VID amatpersonām, lai gan VID

vairākkārtīgi ir lūdzis nosūtīt dokumentus līdz 2015.gada 26.jūnijam, amatpersonas zvanījušas vairākkārtīgi uz atbildēs norādīto tālruņa numuru, lai vienotos par konkrētu laiku, tomēr nevienu nav izdevies sazvanīt. Kā redzams no VID pieprasījumiem, tad tajos ir norādīti tālruņa numuri uz kuriem zvanīt neskaidrības gadījumos, taču kā izriet gan no sūdzības, gan no Lēmuma, tad atbildes ir sniegtas tikai rakstveidā, līdz ar ko secināms, ka Sūdzības iesniedzējs pats ne reizi nav sazinājies ar VID, lai vienotos par iespēju VID iepazīties ar konkrētiem dokumentiem.

Turklāt, kā redzams, no AS "/nosaukums A/" atbildes, tad VID pieprasījumu saņēmuši 2015.gada 17.jūnijā, savukārt atbildi snieguši tikai 2015.gada 26.jūnijā un arī no atbildes nav redzams, ka Sūdzības iesniedzējs vai kāda cita AS "/nosaukums A/" pilnvarota persona būtu telefoniski mēģinājusi sazināties ar VID amatpersonām.

[14] Attiecībā uz sūdzībā norādīto, ka sūdzība par sākotnējo lēmumu iesniegta 2015.gada augustā, un kā redzams, no apstrīdētā lēmuma, tad tas pieņemts nevis likumā noteiktajā termiņā, bet gan pēc 5 mēnešiem, līdz ar to šāds procesuāls pārkāpums liecina, ka procesuālā termiņa neievērošana varēja ietekmēt pieņemto lēmumu, tādējādi /pers. Z/, pieņemot apstrīdēto lēmumu, iespējams, vadījusies no informācijas vai apstākļiem, kas radušies un pastāvējuši vēlāk, tie nav attiecināmi uz izskatāmo administratīvā pārkāpuma lietu.

Tiesa, atzīst, ka ir pārkāpts likumā noteiktais 30 dienu termiņš sūdzības izskatīšanai un lēmuma pieņemšanai. Taču vienlaikus atzīst, ka minētā termiņa nokavējums nav vērtējams kā noilgums lietā un nav pamats lietvedības izbeigšanai (līdzīgu viedokli paudusi Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija 2015.gada 27.aprīļa spriedumā lietā Nr.117020814).

LAPK 239.pants noteic administratīvā pārkāpuma lietvedību nepieļaujošus apstākļus, lietvedību nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība ir jāizbeidz, ja ir pagājuši šā kodeksa 37.pantā paredzētie termiņi. Citu procesuālo termiņu nokavējums nav pamats lietvedības izbeigšanai.

Tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā termiņa nokavējums neietekmē lēmuma saturu, sūdzības izskatīšanas rezultātā pieņemtā lēmuma izdošanas datums neietekmē faktu, ka administratīvais pārkāpums ir izdarīts, un minētais nav vērtējams kā Sūdzības iesniedzēja tiesību uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā aizskārums. Turklāt, kā izriet no LAPK 285.panta pirmās daļas, tad sūdzības iesniegšana par administratīvā pārkāpuma lietā pieņemto lēmumu aptur šī lēmuma izpildi, līdz ar ko, LAPK 286.pantā noteiktā termiņa neievērošana nepasliktina pie administratīvās atbildības sauktās personas faktisko un tiesisko situāciju.

[15] Sūdzības iesniedzējs atsaucās uz Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) komentāriem. Tiesa norāda, ka APL normas sākot ar 2013.gada 1.janvāri nav piemērojamas administratīvā pārkāpuma lietās.

[16] Tiesa atzīst, ka lietas materiālos esošie pierādījumi, kas detalizēti izklāstīti Iestādes ģenerāldirektores pieņemtajā Lēmumā, ir pietiekami, atzīstami par ticamiem un pieļaujamiem, lai secinātu, ka konkrētajā gadījumā ir konstatējams, ka Sūdzības iesniedzējs kā AS "/nosaukums A/" valdes loceklis izdarījis administratīvo pārkāpumu, proti, nav iesniedzis Iestādei pieprasīto informāciju līdz 2015.gada 26.jūnijam, līdz ar ko izdarīja LAPK $159.^{9}$panta pirmajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

Tiesa secina, ka jauni pierādījumi vai apstākļi, kas attiecas uz faktiskajiem vai tiesiskajiem pārkāpuma apstākļiem, kas jau nebūtu vērtēti Iestādes Lēmumā un būtu par pamatu tā atcelšanai, Sūdzības iesniedzējs nav norādījis.

[17] Rezumējot iepriekš konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka ir iestājušies visi LAPK $159.^{9}$panta pirmajā daļā paredzētie apstākļi, tāpēc Sūdzības iesniedzējs ir pamatoti saukts pie administratīvās atbildības.

[18] LAPK 22.pants noteic, ka administratīvais sods ir atbildības līdzeklis un tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

Savukārt, LAPK 32.pants noteic, ka sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem.
Uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Tiesa secina, ka Sūdzības iesniedzējam piemērotais naudas sods 500 EUR apmērā uzlikts LAPK $159.^{9}$ panta pirmās daļas sankcijas ietvaros, ievērojot LAPK nosacījumus.

Tiesa secina, ka administratīvā soda piemērošanā Iestāde ievērojusi LAPK noteikto lietvedību administratīvo pārkāpumu lietās. Iestāde, izskatot lietu pēc būtības, ir izvērtējusi izdarīto pārkāpumu, lietā esošos pierādījumus un no tiem izrietošos secinājumus.

Ņemot vērā augstāk minēto, tiesa uzskata, ka Iestādes Lēmums atbilst LAPK noteikumiem, tiesai nav pamata to atcelt, sods par pārkāpumu ir noteikts atbilstoši sankcijai, tas ir adekvāts pārkāpuma būtībai, un tiesa nesaskata pamatu piemērotā soda grozīšanai.

[19] Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka Iestādes Lēmums administratīvā pārkāpuma lietā ir pamatots un atstājams negrozīts, bet Sūdzība noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar LAPK $289.^{12}$., $289.^{13}$., $289.^{17}$., $289.^{18}$pantu, tiesa

nosprieda

atstāt negrozītu Valsts ieņēmumu dienesta 2015.gada 1.decembra lēmumu Nr.22.11-1/814.

Noraidīt /pers. A/ sūdzību.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijā 10 darba dienu laikā no pilna sprieduma paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas rajona tiesā.

Spriedums pieejams tiesas kancelejā 2016.gada 22.aprīlī.

Rīgas rajona tiesas tiesnese I.Ādamsone-Struža